

Emlékeztető
a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács
2019.04.13-án 12:30 órakor kezdődő üléséről,
a SZÁMALK épületében
(1119 Budapest, Mérnök u. 39.)

Az ülésen küldött, vagy megbízott által képviseltetve jelen voltak: Amőba Alapítvány, Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete, Bethlen Gábor Alapítvány, Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, Erdélyi Tehetségsegítő Tanács, Evangélikus Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet, Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács, Kárpát-medencei Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiuma, Kutató Diákok Országos Szövetsége, Kutató Diákokért Alapítvány, Kutató Gyerekek Országos Konferenciája, Kutató Tanárok Országos Szövetsége, Logos Alapítvány, Magyar Innovációs Alapítvány, Magyar Innovációs Szövetség, Magyar Tehetséggondozó Társaság, Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége, Mentor Tehetségsegítő Tanács, MOL Alapítvány, Nemzeti Tehetségpont, Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület, Oboás Társaság Alapítvány, Országos Tudományos Diákköri Tanács, Pro Progressio Alapítvány, Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács, Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége, Talentum Műhely, TDK-ért Közhasznú Alapítvány, Tehetségpártolók Baráti Köre, Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete

Az ülésen részt vesznek továbbá Benkő Vilmos, Majorosné Lasányi Ágnes, Földvári-Nagy Lászlóné Lenti Katalin, Monszpart Zsolt, illetve a Matesz részéről Bucsi Szabó Zsolt, Csanádyné Mergl Rita, Domján Gabriella, Hercz Alexandra, Szántó Judit, Szilágyi Zsuzsanna, Török Beatrix és Györyné Csomó Ildikó.

1. napirendi pont: A napirend elfogadása, jegyzőkönyvvezető, hitelesítő megválasztása

Bajor Péter Benkő Vilmos felkérésére köszönti a jelenlévő tagokat, megnyitja az ülést, majd megállapítja, hogy a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács ülése **32** megjelent/képviselt tagszervezettel határozatképes.

Bajor Péter kéri a megjelent tagokat, hogy a napirendnek megfelelően döntsenek a levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és a szavazatszámoló bizottság tagjainak, illetve annak elnökének személyéről. A megjelentek a levezető elnöki feladatra Bajor Pétert, jegyzőkönyvvezetőnek Györyné Csomó Ildikót szavazzák meg. A szavazatszámoló bizottság vezetője Rajnai Gábor, tagjai pedig Kiss Albert és Fodor Erika lettek.

Bajor Péter javaslatára a jelenlévők az előzetesen kiküldött napirendet egyhangú szavazással elfogadták.

1. A napirend és a technikai keretek elfogadása, levezető elnök választása
2. Rövid szakmai beszámoló a futó projektekről
3. Tisztújítás az elnökség javaslata alapján: elnök, ügyvezető elnök, titkár
4. Beszámoló a tehetségálózat helyzetéről
5. 2021-2027 közötti tehetségsegítő programok vázlatának áttekintése: észrevételek, javaslatok
6. Egyebek

2. napirendi pont: Rövid szakmai beszámoló a futó projektekről

Bajor Péter az előzetesen kiküldött anyagokra hivatkozva röviden összefoglalja a Matesz aktuális tevékenységét, melynek fő vonalát most a Tehetségek Magyarországa EFOP-os program adja.

A tutori segítő rendszer egy erős, személyre szóló támogatást nyújt 11 hónapon keresztül, amely egy évben 900 gyerek bevonását és 100 tutor munkáját jelenti. Őszre további 30-40 tutort szeretnénk beválogatni, fő célunk, hogy az ország azon területeit is bevonjuk, amelyeket eddig nem sikerült (pl.: Vas, Zala, stb.). A tutorprogramhoz további programjaink is kapcsolódnak: a tutorok ajánlhatják a gyerekeket egyéni tehetség-tanácsadásra, ösztöndíjra, de nyáron tábor is szervezünk, illetve vannak önismereti hétvégék is. Az egyéni tanácsadás és az ösztöndíj nem kizárólag a tutorált fiatalok számára érhető el.

Az egyéni lehetőségek mellett a Tehetségek Magyarországa Programban csoportos programokat is indítunk. Az elmúlt fél évben műhelybeszélgetésre hívtunk, illetve hívunk kollégákat, akikkel az együttműködési lehetőségekről beszélünk és később őket hívjuk meg csoportos programok megvalósítására.

Fontos tevékenységünk a Csibészturna felületünk használata, erre versenyeket szervezünk, műhelyeket indítunk. Szeretnénk ezt a fejlesztésünket minél teljesebben kihasználni, hiszen ezek az informatikai megoldások egy idő után elavulnak.

A képzések kapcsán fontos elmondani, hogy a képzési piacon komoly a „zsúfoltság”, mintegy 160 000 fő képzése van előirányozva az EFOP-os projektekben, ami a teljes pedagógus-állományt figyelembe véve nagyon nehéz feltételeket teremt a mi 10 000 fős indikátorunk elérésében. Már e-learning képzésünk is van, ezzel próbáltuk kiegészíteni a palettánkat.

A regionális kapcsolatépítés érdekében az elmúlt időszakban a megyei szakszolgálatokat látogattuk meg személyesen, és tartunk előadást a tehetséggondozásról és a Nemzeti Tehetség Program ügyeiről. A Tehetségálózat fontos ügyeihez tartozik még a tehetségpontok akkreditációja (most tavasszal közel 200 tehetségpont kapott akkreditációs táblát) és a tehetségsegítő tanácsok koordinálása.

Az EFOP program kiegészítéseként az NTP által nyújtott hazai forrásokat használjuk a KMR régiók ellátására. Itt az ösztöndíj kivételével mindent meg tudunk valósítani kisebb volumenben Budapest és Pest megye területén.

Szintén NTP-s pályázat fedezi a Budapesti Európai Tehetségek központ működését: mára 25 európai tehetségek központ és több mint 300 tehetségpont csatlakozott a hálózathoz, amely magyar kezdeményezésre, a magyarországi minta alapján indult.

A Sólyom ösztöndíj koordinálása egy exkluzív feladatunk, ez minden évben Szilágyi Zsuzsa, a Tanács titkára munkájának része.

A jelenlévőknek további hozzászólásuk nincs, a beszámolókat egyhangúlag tudomásul vették.

3. napirendi pont: Tisztújítás

Bajor Péter: Benkő Vilmos lemondott elnöki tisztségéről, bár ezzel nem búcsúzik el a szervezetünktől, hiszen számos formában megmarad a látókörünkben: a Tehetség Nagykövet Választó Tanács elnökeként, mentorként, előadóként, stb. Ahogy ismeretes, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács tisztviselőit a Matehetsz tisztújításával egyidejűleg, három évenként választjuk meg. A soron következő tisztújítás jövő évben lesz esedékes, de Benkő Vilmos visszavonulásával szükségessé vált, hogy az elnöki tisztségre új személyt jelöljünk. Jelenleg a további tisztségek megújítására nincs szükség.

Csermely Péterrel is egyeztetve arra jutottunk, hogy Polonkai Mária, a Tehetségek Magyarországa projekt szakmai vezetőjét, jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező szakértőnként, az Arany János Tehetséggondozó Program kidolgozóját kérjük föl, hogy a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács elnöki feladatait vállalja el. A közgyűlés részéről várjuk hozzászólásaikat, javaslataikat, esetleges jelöltjeiket.

Balogh László: Közel 4 évtizede vagyunk szakmai kapcsolatban Polonkai Máriával és mind szakmailag, mind emberileg mindenképpen javasolni tudom őt az elnöki tisztségre. Minden feladatát maximális odaadással, emberséggel, energiával, elkötelezettséggel végzi. Kiemelném, hogy személyes

tapasztalatai okán érti és átlátja a döntési folyamatokat, kapcsolatrendszere pedig sokban segítené a Tanács elnöki munkájának ellátásában.

Rajnai Gábor úgy látja, hogy a közoktatásban a Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsnak karakterisztikusabb véleményt kell alkotnia, állást kell foglalnia. Ehhez Polonkai Mária terepismerete és embersége elengedhetetlen.

Bajor Péter: Úgy látja, hogy az érzékeny egyensúlyt a minisztérium és a köznevelés szereplői között a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács elnökének meg kell tartania. Az NTT karakteres véleményét Polonkai Mária jól tudja artikulálni és képviselni tudja a tennivalókat.

Rajnai Gábor, a szavazatszámoló bizottság elnökeként az összegyűjtött szavazatok alapján megállapítja, hogy a 32 leadott szavazatból 30 igen szavazattal, 1 tartózkodással és 1 érvénytelen szavazattal a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács új elnöke Polonkai Mária lett.

4. napirendi pont: Beszámoló a tehetséghálózat helyzetéről

Rajnai Gábor: A tehetségpontok nyomon követése a regisztráció, illetve az adatbázis elemzése alapján történt. Elmondható, hogy továbbra is vannak fehér foltok: Zala, Vas...

A hatóköri eloszlás tekintetében sajnos nagyon egyoldalú a kép: több mint 200 tehetségpont van, akik regionális hatókörben gondolkodnak, a többség azonban helyi hatókörben működik. Ahogy csökken a település nagysága, úgy fogy a tehetségpontok sűrűsége is. Az egyenlő esély biztosítása sajnos így nehezen valósítható meg.

A tehetségpontok teljes létszáma az utóbbi években 1300-1500 körül van,

Kormos Dénes: A tanácsokkal kapcsolatban elmondja, hogy 114 tanács van az aktuális nyilvántartásban, jelenleg 85-en aktív státuszúak. Példaértékű az egyházak hatókörébe tartozó tanácsok működése, kiemeli a református Egyházhoz tartozó tehetségsegítő tanácsot. Előrehaladott állapotban van a Csongrád megyei tanács megalakulása. 2019-ben aktuális a tanácsok működésének újabb felmérése és feladatunk a határon túli tanácsokkal kapcsolatban adekvát segítség megteremtése/nyújtása.

Bajor Péter: A tanácsoknál fontos szempont lenne, hogy ne csak tehetségponti tagokból álljanak. Érdemes lenne megfontolni, hogy mekkora legyen a tehetségponti tagok aránya egy tanácson belül.

Rajnai Gábor: Meghatározni nem kéne, de tény, hogy fontos, hogy a tehetségpont és tehetségsegítő tanács külön meg tudja fogalmazni a funkciók közti különbséget és lássák, hogy milyen különbségek vannak a szolgáltatásaikban.

Kormos Dénes: Minden tehetségsegítő tanács kialakít egy saját feladatkört, funkciót, amely hatóköréhez, területei jellemzőihez leginkább igazodik. Ettől sokszínű a hálózat. Nem szabályozná külsőleg a tanácsok tagi összetételét, de fontos valóban látni ennek arányát.

Bajor Péter: Érdemes lenne évről-évre áttekintést adni a tagság részére a tehetséghálózati státuszról.

A jelenlévőknek további hozzászólásuk nincs, a beszámolókat egyhangúlag tudomásul vették.

5. napirendi pont: 2021-2027 közötti tehetségsegítő programok vázlatának áttekintése

Bajor Péter: Az előzetesen megküldött anyagok azt tükrözik, hogy terveink szerint két fázisban lehet megvalósítani az előttünk álló időszak terveit: 2021-ben indulna egy mintaprojekt-terv másfél évben, ami előkészíti a 2027-ig futó nagy projektet. Arra is felkészülve, hogy esetleg egy nagy projekt helyett több kisebb projekt fog indulni, ezért a nagy tervet négy külön is értelmezhető témára bontottuk, ezt jelöltük a külön részekkel.

Mindig visszatérő kérdés, hogy a zene, a sport és a szakképzés területén vajon milyen feladatai vannak a Matehetsznek. Előbbi két területen erős, de nem mindig kiszámítható önálló állami szerepvállalás látható, utóbbiban több minisztérium között zajlik a szervezés, néhány program ugyan indul, és vannak kiválóan működő szakmai együttműködések, de az a benyomásunk, hogy nem elegendő.

Arra kérjük a tagságot, hogy osszák meg észrevételeiket, javaslataikat, gondolataikat a kiküldött anyagokban bemutatott szakmai tervekről.

Rajnai Gábor: A sport és művészeti világ fontos része a tehetséggondozási folyamatoknak. Az élsport és az óvodai mozgáskultúra fejlesztése talán távolabb áll, de általánosságban véve az innovatív megoldások terjesztése, felkutatása révén ezeket a területeket is egyenrangúként be kell vonni a tevékenységeinkbe. Ezek a területek a tehetségpontok profiljában is karakteresen megjelennek.

A szakképzés talán a legnehezebb terület, de ugyanúgy fontos része kell, hogy legyen a tehetségügynek. Kutatásunk mutatja, hogy a tehetséggondozás gyerekcipőben jár a szakképzés területén.

A Tutor + rendkívül jó kezdeményezés, támogatja ennek megvalósítását.

A tervből hiányolja a tehetség-mobilitás segítésének kérdését, valamint fontos elemnek érzi itt a családi kooperáció elősegítését és a nem közoktatási intézményhez kapcsolódó tehetséggondozás segítését.

A Tehetség mobilitásra szép tevékenységeket lehet tervezni és a hálózati munkával is szépen össze lehet hangolni.

A szülők és család bevonása, a kooperatív gondolkodás elterjesztése mindenképp megérne egy külön programot.

A nem közoktatási intézményekhez kapcsolódó tehetséggondozás elősegítésének egy formája lehetne, ha nyitnánk új típusú tehetségpontok felé, feltérképezve, hogy náluk milyen típusú tehetséggondozás működik és mi hogyan tudjuk támogatni őket (pl könyvtár).

Majorosné Lasányi Ágnes: a tervek a legsarkalatosabb pontokat tartalmazzák. Talán érdemes lenne megkérdezni a szervezeteket (kerülve a hosszadalmas kérdőíveket), hogy ők mit látnának szívesen, mibe kapcsolódnának be konkrétan.

Bajor Péter: tervezünk olyan műhelybeszélgetést, ahol terepről is hívunk meg szakértőket.

Magyar Margit: A zenei tehetséggondozás kapcsán felhívja a figyelmet, hogy áprilistól Kamaravirtuóz néven televíziós műsor indul, melynek kidolgozásába segédkeznek.

Az ismertetett szakmai tervekkel kapcsolatban javasolja, hogy óvodai helyett legyen kisgyermekkorai tehetséggondozás: hangszer és balett esetén a 3 éves kor körüli bekerülés lenne fontos. Fontos lenne nyitni az óvodai előkészítés korosztálya felé.

Az elmúlt 3 évtizedben a zeneiskolák abból a tárgyi feltételből dolgoztak, amit megszereztek 1990-ig, vagy volt egy erős támogatásuk. Az elmúlt 10 évben taneszköz-fejlesztés nem történt. Most, azaz tavaly és idén a művészeti iskoláknak hangszer, illetve idén már a taneszközeit is lehet fejleszteni, bár ez most inkább cserét és pótlást jelent. Úgy érzi, a zenei tehetséggondozás komoly gondokkal küzd az eszközhiány miatt.

Bajor Péter: Az elmúlt években a projektek nem tudták kipótolni az intézmények eszközhiányát, a Tehetséghidak Program alatt futó 4 közbeszerzésünk keretében volt ilyen típusú felhívásunk, de ez nem volt elegendő.

Balogh László: Nagy az űr a szakképzés területén, ezt a területet semmiképp nem szabad elengednünk. A sport és művészet szintén fontos terület, és ez a komplex tehetségfejlesztésnek része: javasolja, hogy ez mindenképp szerepeljen a hosszú távú tervekben.

Mentler Mariann: A HH-s gyerekek felé kiterjesztett Tutorprogramot jó kezdeményezésnek tartja. Javasolja, hogy kapjanak szerepet a régebbi tutorok is, akik értik és átlátják a rendszert. Úgy látja, hogy a beválogatás módszertanának kidolgozása különösen fontos, örvendetes, hogy erre az előkészítő szakaszban külön figyelem jut. Meg kell találni azokat a csatornákat és eszközöket, amelyekkel valóban eljut az érintettekhez a lehetőség. Mindemellett a tutorokat fel is kell készíteni a hh-s gyerekekre, így nekik ehhez külön képzésre lesz szükségük. A tutori kézikönyvet a jelen lévő tutorokkal lehetne átnézni. Úgy érzi, a HH-s tanulóknál fontos lenne a folyamat megnyújtása: az egy év kevés lehet, nem engedhetjük el a kezét. És mind a meghirdetés, mind a teljes program során nagy segítség lenne, ha a programot az intézményi hálózat, tankerületek is támogatnák.

Az óvodai tehetségazonosító program életkorát érdemes lenne kiterjeszteni 3-10 éves korig.

A Tehetség Akadémia szép program és illeszkedik a tutorprogramhoz is.

Bajor Péter: A mostani elképzelések szerint az Akadémia kialakításában elsősorban a Templeton program tapasztalatait használjuk fel majd.

Józsa Tamás: Kiemeli a szakképzéshez kapcsolódó tehetséggondozás szükségességét, ez tényleg hiányzik és bármilyen segítség jól jöhet. A diákok egyéni támogatása is komoly segítséget jelenthet, hiszen ez az iskolai munkát és a versenyszerepléseket is segíti. Az érettségiig az EMMI-hez, utána az ITM-hez tartozik a téma, talán ez is okozza a nehézségeket a tehetséggondozás terjesztésében. A felkészítő tanárokat és a versenygyőzteseket már most meg lehetne szólítani egyéni és csoportos képzésekkel. A már létező rendszerekben (pl. Bonis Bona) is jó lenne elismerni a szakképzésben dolgozó tanárokat. A szakképzés támogatása megvalósulhat a gyerekek, a pedagógusok és az itt lévő intézmények szintjén is, jelenleg ezek mindegyike hiányzik vagy hiányos. Az intézmények szintjén érdemes differenciálni a szakiskolák és szagimnáziumok között, mert más igényeik vannak és más megközelítést igényelnek.

Bajor Péter: az Agrárminisztériummal elindítottunk egy programot, ott 8 intézményt kínáltunk meg különböző szolgáltatásokkal és várjuk, hogy mi lesz nyár végére ebből a programból.

Veres Pál: A HH-s gyerekekkel nagyon nehéz előre jutni. A tutorprogram jó, de a környezet ereje meghatározó és nagy erőfeszítést igényel, hogy a kapott segítség ne vesszen kárba. Rendszert kellene teremteni, pl kistérségi központokat is létre lehetne hozni, hogy helyben tudjuk segíteni.

A szakmában tehetséges gyerekek támogatásában katalizátor szerepet kellene vállalni: mutassuk meg, hogy mit értünk tehetséggondozás alatt.

Az Óvodai tehetséggondozás terén az arányokra figyeljünk: zene, matematikai, mozgásos területekre kellene fókuszálni, kiterjesztve a kisgyermekkorra.

Kormos Dénes: Tutorprogram: fontos tudatosítani, hogy a know-how megvan, a hálózat rendelkezésre áll, ezt a munkát mi meg tudjuk csinálni.

Szakmai tehetségekkel kapcsolatban a szakoktatók képzése, segítése lenne elsősorban a feladatunk.

Óvodai tehetséggondozó program: lehet frissíteni a mostani dolgokat.

Tehetség Akadémia: civil szféra utánpótlása, kortárs csoportok, diákmentorok nagyon fontos elemei a terveknek, ez komoly cselekvési tér a szervezet számára.

Mentler Mariann: Sok párhuzamos program fut a magyar rendszerben: az OH-ban, az EMMI által és a többi minisztériumban sok program indul, amire sok pénz ment el, de nekünk mindezt együtt kéne látni és tovább dolgozni.

Bajor Péter: Természetesen ezekről még tovább fogunk különböző fórumokon gondolkodni. Úgy látjuk, hogy ősszel talán már részletesebb terveket lehet leadni. Örömmel várjuk bármilyen kisebb-nagyobb javaslatukat, háttéranyagokat, amelyeket megfontolásra, vagy beépítésre érdemesnek ítélnék.

A beszámolót a megjelentek egyhangú szavazással elfogadják.

6. napirendi pont: Egyebek

További hozzászólás nem lévén Bajor Péter megköszöni a megjelentek részvételét és értékes hozzászólásait és bezárja az ülést.

Bajor Péter
levezető elnök

Győryné Csomó Ildikó
emlékeztető lejegyzője

Rajnai Gábor
emlékeztető hitelesítője